

Večernik

»JUTRA«

Leto IV. (XI.), šte. 43

Maribor, petek 21. februarja 1930

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Za carinsko premirje

Dne 17. tm. se je v Ženevi, kjer se inače sestajajo politiki in diplomati, sestala konferenca trgovskih ministrov evropskih držav k razpravi o pogojih, pod katerimi bi se dalo doseči takozvano carinsko premirje za dobo več let. Na eni izmed zadnjih sej Društva narodov je belgijski zunanji minister Hyman prvi sprožil idejo o gospodarskem premirju, ki bi naj obstajalo v tem, da bi se države za gotovo dobo zavezale, da ne bodo zvišale carin in da tako ne bodo razvoju trgovine stavilo na pot novih ovir. Angleški trgovski minister William Graham in tudi nekateri drugi takratni delegati na zasedanju Društva narodov so idejo toplo pozdravili. Gospodarski komite Društva narodov je dobil nalog, da izdela načrt zadevne konvencije, ki je bil res tudi izdelan in razposlan vladam držav, ki so članice Društva narodov. Odmev v raznih državah je bil zelo različen. Nekatere so načrt odobrile, v drugih državah pa se je zopet pojavil oster odpor. Tudi pri nas so se vršile konference gospodarskih organizacij. Ideja kot taka načelno ni naletela na odpor, vendar je pa konferenca trgovskih, industrijskih in drugih gospodarskih korporacij v Beogradu izdelala obširen in zelo utemeljen memorandum, v katerem povdarja in utemeljuje, da bi carinsko premirje za našo državo in za naše gospodarstvo v danem momentu pomenilo težko oškodovanje naših gospodarskih interesov, vsled česar je izvedba carinskega premirja za nas za enkrat nemogoča in neizvedljiva. Tudi Nemčija in Francija ste se postavili na bolj odklonilno stališče, zlasti pa tudi Italija, do čim Rusija na konferenci sploh ni zastopana.

Zdi se torej, da je zadala ideja o carinskem premirju, ki bi se naj uvedlo že meseca septembra t. l., na znatne težkoče. Mnogi so mnenja, in zelo upravičeno, da bi carinsko premirje ne pomenilo bogve kakšne pridobitve, ker bi po njegovem poteku stara carinska vojna nanovo oživela, in bi torej premirje bilo samo trenutno olajšanje. Drugi pa zopet povdarjajo, da bi dobo premirja lahko posamezne države uporabile v svrhu priprav za postopno odpravo carinskih barijer, za gospodarsko razoroženje narodov.

Ni torej verjetno v očigled tako različnim naziranjem na konferenci, — da bo že ta konferenca končala z uspehom. Gotovo pa je, da bo mnogo doprinesla k praktičnemu razčiščenju marsikaterega vprašanja in tvorila važno etapo v zgodovini Društva narodov. Briand je na septemborskem zasedanju s polnim pravom podal izjavo, da mora Društvo narodov, ako hoče na gospodarskem polju kaj koristnega ukreniti, najprej prekiniti s konferencami samih strokovnjakov, ki se za svoje vlade ne morejo vezati, ampak do morajo priti na konferenco poklicani zastopniki vlad. V tem duhu so se v pondeljek zbrali na ženevski carinski konferenci trgovski ministri, da prvič skupno razpravljajo o velikih problemih narodnega gospodarstva, ki so jih doslej

Nova francoska vlada

CHAUTEMPS SESTAVIL SVOJ KABINET IZ RADIKALNIH SOCIJALISTOV IN ZMERNE LEVICE.

PARIZ, 20. februarja. Po celodnevni pogajanjih mandatorja Chautempsa z zastopniki parlamentarnih skupin se je snoči zdelo, da se bo Chautempsova misija izjalovila. Položaj je bil silno nejasen, vendar pa se je tekotom noči popolnoma izpremenil. Chautemps je odšel po končanem pogajanjih z zastopniki radikalnih socijalistov v elizejsko palačo, kjer je imel več kot dveurno konferenco s predsednikom republike. V parlamentarnih krogih so že mislili, da bo Chautemps vrnil mandat, vendar ga je predsednik republike Doumergue z ozirom na to, da je Tardieu odklonil sploh vsako soudeležbo na novi vladi, prosil, naj nadaljuje pogajanja za sestavo nove vlade. Naglašal je zlasti, da višji državni interesi nujno zahtevajo, da se francoska kabinetna kriza čimprej reši.

Chautemps je zato nadaljeval pogajanja z zastopniki radikalnih socijalistov, levičarskimi republikanci in radikali. Pogajanja so trajala do 5. zjutraj. Končno se je Chautempsu vendarle posrečilo, da je sestavil ministrsko listo provizorične vlade, ker posamezni ministrski kandidati še niso dobili privoljenja svojih frankcij.

Novi francoski kabinet je sestavljen sledeče:

Chautemps (rad. soc.): predsedstvo in notranje stvari.
Steeg (rad. soc.): justica.

Briand (lev. rep.): zunanje zadeve.
Renee Besnard (rad. soc.): vojna.

Albert Sarzaut (rad. soc.): morarica.

Doumont ali Lamoreaux (rad.): finance.

Daladier (rad. soc.): prosveta.

Blandin (lev. rep.): trgovina.

Durand (rad. soc.): javna dela.

Guesnil (rad. soc.): poljedelstvo.

Pietri (lev. rep.): kolonije.

Loucheur (lev. rep.): soc. politika.

Laurent Eynac (lev. rad.): aviacija.

Ricollit (lev. rep.): pokojnine.

Razen tega je bilo imenovanih več državnih podtajnikov. Herriot je odločno odklonil udeležbo v novi vladi. Nova vlada se bo oprala v zbornici in senatu na zmerno levo, radikalne socijaliste, republikansko levo in neodvisne levičarje.

Opozicijo nove vlade tvorijo: obe desničarski skupini Louisa Marina in Maginova, alzaški demokrati na desnem krilu, na skrajni levici pa razen komunistov tudi socijalisti, ki so se izrekli proti vsaki koncentraciji levičarske buržuazije.

Pariški listi presoajajo to rešitev krize zelo skeptično in prorokujejo Chautempsovemu kabinetu zelo kratko življenje.

Minister Demetrovič o carinskem premirju

GOVOR NAŠEGA TRGOVINSKEGA MINISTRA V ŽENEVI O STALIŠČU JUGOSLAVIJE NAPRAM CARINSKEMU PREMIRJU.

ŽENEVA, 21. februarja. Na včerajšnji plenarni seji konference za carinsko premirje je naglašal jugoslovanski trgovinski zunanji minister Juraj Demetrovič, da je Jugoslavija že od nekdaj vodila zelo liberalno trgovinsko politiko in sodelovala pri vseh akcijah, ki streme po svobodni trgovini in svobodnem prometu.

Kar se tiče predloga angleškega trgovinskega ministra Grahama, je Jugoslavija v načelu za carinsko premirje, vendar z gotovimi razumljivimi pridržki. Z nastavljenjem carinskega premirja ne smejo biti izjeme za nobene carine. Tudi ne smejo obstojati nobene rezerve, kakor predvideva prvotni načrt. Pogoji za carinsko premirje naj bodo nasprotno integralno zvezani s pogodbo o splošni odpravi izvoznih in uvoznih prepovedi. Ker se more stabilizacija carin in tarifov smatrati kot podlaga splošne stabilizacije, je tehniška ureditev problema za enkrat brez pomena. Glavna stvar

države obravnavale samo v pogajanjih druga z drugo. Že dejstvo, da se skuša preiti iz bilateralnega sistema reševanja gospodarskih vprašanj k skupnemu reševanju, pomeni velik napredek. V Ženevi so zastopane tokrat izven Rusije vse evropske države, dokaz, da je Briandova zamisel o ekonomski federaciji Evrope močno odjeknila. Ako tudi ne bo še tokratna konferenca končala s po-

zitivnim uspehom, ker se niso za uresničenje ideje o carinskem premirju dani vsi predpogoji, je vendar želiti in upati, da bo sčasoma vznikla nova ekonomska konstelacija, da se bo stari gospodarski sistem konkurence začel umikati novemu sistemu svobodnega sodelovanja držav tudi na gospodarskem polju v znamenju miru.

za pripadnike drugih narodnosti lažji in prijetnejši; vendar pa treba respektirati narodno čustvanje češke javnosti, ki je v tem pogledu zelo občutljiva. Češki oficir mora biti povsod propagator državne ideje in ne sme prezreti svoje misije. Je sicer stvar kurtoazije, da se olikani človek prilagodi okolici, zlasti damski družbi. Družabni takt mora biti merodajen tudi za oficirja, ki je morda v družbi, zlasti v manjšinskih pokrajinah, prisiljen, da se radi sporazumevanja poslužuje nemškega jezika, vendar pa mora to storiti kolikor mogoče tako, da ne vzbuja nevolje. Oficir ne sme dati češki javnosti, ki družabno življenje oficirjev zelo kritično zasleduje, nobenega povoda za časopisne napade na oficirski stan.

Objavljamo brez komentarja!

† Peter Kozina

LJUBLJANA, 21. februarja. Davi je umrl tu znani industrijalec, Peter Kozina, in sicer na posledicah zastrupljenja po zavžiti ribi, nakar se je pridružila še pljučnica.

Jugoslovansko-češkoslovaška Hga ima danes v petek 21. febr. točno ob 20. uri v Grajski kleti sestanek širšega odbora, ki se ga udeleže tudi zastopnik Sokolske župe in Češkega kluba, ker je na dnevnem redu skupna proslava 80-letnice prezidenta Masaryka. Posebna vabila za to sejo ne dobi nihče, ampak naj zadostuje časopisna notica. Radi važnosti dnevnega reda pa je nujna udeležba vseh članov.

Sveti Matija led razbija,

— če ga ni, ga naredi. Seve, vedno nam je ljubše, da ga razbije, kakor pa, da ga še naredi, saj nas že itak to mrzlo slovo zime dovolj mrzi, ko pa sta nas gruden in prosinec tako omehkužila. Blaž ni strl leden glaž in na Svečnico je zjutraj od strehe rosilo in vendar nas je še nazaj k peči zapodilo. Torej vremenoslovne narodne prislovice niso zanesljive. Pa kaj je na zmotnem svetu povsem zanesljivo, — samo solnce in... — nečem povedati, sicer vse prestrašim za pust, tega pa nikar ne... Tisti pa, ki so nas strašili, da še bo škripalo, so prišli delno na svoj račun.

Reorganizacija strokovnega šolstva v Jugoslaviji.

Minister trgovine pripravlja zakonski načrt za reorganizacijo obrtnih, trgovskih, srednje-tehničnih in pomorskih šol odnosno akademij po vzorcu enakih šol v najbolj naprednih državah. Načrt bo predložen posebni komisiji strokovnjakov iz raznih gospodarskih zbornic.

Zagrebsko tobačno tvornico kupi uprava monopola.

Ministrstvo financ je odobrilo sklep zagrebske mestne občine, da se proda tamošnja tvornica tobaka upravi monopola. Mesto ponuja tvornico z vsem zemljiščem in poslopji vred za 7 milijonov Din.

Zopet poneverbe v bankah.

V Srpski štedionici v Bosanski Dublci so odkrili poneverbo v iznosu 800.000 Din. Oškodovana je banka in vlagatelj, ki so večinoma kmetje. Tudi v trgovskem svetu je veliko razburjenje. Preiskava v zadevi še ni dovršena. — Tudi v podružnici zagrebske Hrv. slav. banke v Vel. Bečkereku so odkrili veliko poneverbo v iznosu 2.100.000 Din in je aretiran ravnatelj podružnice Maršalek.

Kako sem v Mariboru kupoval hišo?

PERIPETIJE PODEŽELSKIH VPOKOJENCEV. — POMANJKANJE MANJŠIH HIŠIC. — VEČ GRADBENE AKTIVNOSTI!

«Človeku na stara leta ni dobro same-mu biti!» Tega prastarega načela se drže širom naše domovine vsi tisti, ki so leta in leta v vaseh in trgih v tej ali oni službi delovali, trpeli in štedili... Morda je ta ali oni moral celo zbežati z rodne grude pred krutim tujcem-sovragom in sedaj si mora z družino poiskati novo domovino. Z izkupičkom prodane imovine ali pa s težko pristradanimi prihranki iščejo taki begunci in vpokojenci nove, skromne strehe.

Na stanovanje je težko misliti pri današnji stanovanjski krizi, saj bi marsikdo bil kmalu označen kot »vsiljenec«, zato iščejo skromne hišice v n. a. k. p. Kakor to zveni prav enostavno, vendar ta zadeva v Mariboru danes ni tako lahka! Prav neprijetne doživljaje pripovedujejo nekateri, ki že dalj časa zaman iščejo »priložnostnih nakupov«:

»Že dve leti sem vpokojen in brez uspeha iščem že ves čas v Mariboru majhno hišico v nakup.

»Eno-ali dvodružinsko hišo kupim...« sem inseriral že ponovno v raznih časopisih. Dobil sem nekaj ponudb iz mesta in okolice, brez navedbe cen. Ogledi »na licu mesta« so mi pokazali različne stavbe: od enostavne s siamo krite bajte do lepe dvodružinske vile v modernem slogu. Prav taka je bila razlika v cenah! Kar bi mi ugajalo, to je bilo cenjeno v nedosegljive višine stotisočev... In to se ponavlja že drugo leto...«

»Ker imam skromno a drago stanovanje v najemu, v hranilnici pa nekaj prihrankov, iščem že od lanske jeseni manjšo hišico, ki bi odgovarjala potrebam moje 4-članske družine. Časopisni inserati so ostali deloma brezuspešni, deloma pa so bile ponudbe nesprijemljive, n. pr. Hiša s 3 stanovanji v koroškem predmestju je na prodaj za 100.000 Din, prodajalec pa še zahteva zase sedanje stanovanje za dobo dveh let brezplačno! Tudi ostali stranki se nočeta

mirnim potomumakniti. Kakšna bodočnost čaka torej kupca? Le oni, ki ima veselje za prepire in deložacije, bo mogoče ugrizniti v kislno jabolko.«

»Lažje dobiš v Mariboru trinadstropno palačo kot pa eno-ali dvodružinsko hišo. Če je pa kje na prodaj, ne ve hišni lastnik, koliko bi zahteval, da pride »na svoj račun«. V bližnji okolici je na prodaj enodružinska stavba, zgrajena v pretekli jeseni. Lastnik pa si k prvotni ceni zaračunava še vse mogoče stroške, pribitke in odškodnine. Tako je jesenska cena že narasla za 25%, ne da bi lastnik imel kaj resničnih izdatkov!«

»Že pol leta iščem in čakam na »priložnostni nakup« skromne hišice v mestu ali v okolici. Posredovalci so mi navsvetovali že to in ono, vendar so zahtevale silno pretirane! Mnogo penzionistov bi rado prišlo v Maribor, toda sedanje cene onemogočajo vsak nakup. Tudi zidanje je postalo od lanskega leta mnogo dražje, posebno pa še parcele, ki so celo v okolici poskočile za 100%! Ne vem, kako lastniki opravičujejo te poviške. Vsekakor je odločitev za kupca težka!«

»Čudno, da se za stanovanjsko krizo pojavljajo tudi težkoče pri nakupu manjših hišic. Že eno leto iščem krog in krog primerno, četudi staro hišico. Realitetne pisarne posredujejo proti proviziji 1% v raznih slučajih. Trenutno so pa primerne hišice silno redke, tak oda se vsi zainteresenti nezadovoljni vračajo iz Maribora.«

Omenjeni slučajji kažejo, da bi bilo potrebno, če bi mariborski stavbeniki in vsi merodajni činitelji ukrenili vse potrebno, da se gradbena akcija za manjše hišice v mestnem območju nadaljuje in izvrši v splošno zadovoljstvo vseh številnih interesentov — prijateljev našega mesta.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 21. februarja. Zaprtó.
Sobota, 22. februarja ob 20. uri »Lepa pustolovščina«. Ljudska predstava pri znižanih dramskih cenah. Zadnjič.

Nedelja, 23. februarja ob 15. uri »Netopir«. Kuponi. — Ob 20. uri »Takrat v starih časih«. Prvič.

Ponedeljek, 21. februarja. Zaprtó.
Torek, 25. februarja ob 20. uri »Sneg«, ab. B. Kuponi. Zadnjič.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo, 23. t. m. bosta v gledališču dve glasbeni predstavi: ob 15. uri se vprizori Straussova opereta »Netopir«, katero odlikuje klasična melodijozna glasba in izredno zabavno dejanje. Veljajo kuponi. Zvečer letošnja premijera brezdomno najbolj uspele opere predlanske sezone Stolzove »Takrat v starih časih«, ki bo radi svoje nad vse pristrčne muzike in ganljivega ljubezenskega dejanja iz dobrih starih časov gotovo tudi letos zelo privlačna.

Priljubljeni komik g. Josip Daneš bo slavil petindvajsetletnico plodonosnega umetniškega delovanja začetkom marca v francoski veseloigri »Naš gospod župnik«.

Drugi večer gostovanja »Sinje ptice«

Pred prav tako razprodanim gledališčem kakor prvi večer, je gledališki ansambl »Sinje ptice« odigral tudi drugo predstavo. Program je bil krajši in vse preveč je bilo tudi ponavljanja, med tem ko nekaterih točk, ki so bile na programu, sploh nismo videli. Globlje umetniške vrednosti so bili tudi drugi večer nastopi: »V mesecu maju«, »Pesem vlačilcev na Volgi« in človeško globoka in iz groteske v tragedijo končujoča trojica »Beračev-laj-

narjev«. Nove točke so bile: »Mačji koncert«, originalen po zamisli in inscenaciji, sicer pa le zabavnega značaja; »Palčki«, ki spadajo v isto vrsto; »Souvenir de Suisse«, dvojniki »Ruske igračke«, katere pa zdaleka ne dosega in »Ruska Velika noč«, s katero je »Sinja ptica« zaključila svoje dnevno gostovanje. Razpoloženje je bilo prav tako dobro kakor prvi večer. —r.

Koncert pevskega zbora ljubljanske Glasbene Matice.

V soboto, dne 8. marca nastopi pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice, ki je gostovala v zadnjem času po Češkoslovaški, na Poljskem, na Dunaju in po Franciji, ter imela povsod naravnost kolosalen uspeh. Koncert se bo vršil v unionski dvorani. Proizvajal se bo vzpored francoske turneje, ki se je vršila v spomin 120 letnice ustanovitve Ilirije. Dirigent: operni kapelnik Polič. —

Vrnitev avtonomnih poslov celjski občini.

Ban dravske banovine je odredil, da se s 1. marcem 1930 vrne mestni občini celjski v poslih, ki se nanašajo na stanovske matice in sklepanje zakonov, ljudsko štetje, volitve v zakonodajna zastopstva, socialno zavarovanje delavcev in nameščencev, vodno pravo in bočastje, pristojnost, ki ji je bila odvzeta in prenešana na sreskega načelnika v Celju z naredbo celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 7. julija 1920, Uradni list z dne 16. julija 1920, števil. 278/84.

Mariborski in dnevni drobiž

DANES

PRIHODA

Kraljeva zahvala Streljački družini v Mariboru.

Predsednik Streljačke družine v Mariboru, g. polkovnik Putnikovič, je prejel na udanostno brzojavko, poslano Nj. Vel. kralju povodom občnega zbora, od ministra dvora, B. Jevtiča, sledečo zahvalo: »Prijetno vzradoščen nad izrazi udanosti, mi je Nj. Vel. kralj naročil, naj izrečem vsem udeležencem skupščine njegovo zahvalo.« Pismo se je zahvalil za brzojavni pozdrav tudi vojni minister general Hadžić. —

Mariborski občinski svet

ima svojo prvo letošnjo redno sejo, kakor smo že poročali, v četrtek, 27. tm. v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu so med drugimi tudi sledeče stvari: Predlog mestnega pogrebnege zavoda, da naj se mestno pokopališče na Pobrežju izloči iz teritorija Pobrežja in priklonijo mestni občini; razveza najemniške pogodbe z Dečjim domom v Strossmayerjevi ulici; nadaljevanje del na Felberjevem otoku, Kanalizacija Dajnrove in regulacija Marijine ulice. —

Za nove avtobusne koncesije

v mariborskem okrožju so zaprosili: za progo Podčetrtek - Sv. Peter - Bizejsko - Dobova gg. Lešnik in Ogrin iz Maribora, za progo Dol. Lendava - Beltinci - Murska Sobota g. Senekovič iz Zg. Kungote, za progo Ljutomer - Malanedelja - Ptuj pa g. Štibler iz Ljutomera. —

Smrtna kosa.

Danes zjutraj je v Krekovi ulici 5 umrla gospa Jerica Josek, vdova po okrajnem glavarju, stara 84 let. Blag ji spomin! —

Popisovanje mladeničev, rojenih leta 1912.

Mestni magistrat ponovno opozarja vse mladeniče, rojene leta 1912, ki bivajo v mesu Mariboru, pa se še niso prijavili pri mestnem vojaškem uradu kot vojni obvezniki, da nemudoma zadostijo tej dolžnosti, ker bodo v nasprotnem slučaju strogo kaznovani po vojaškem kazenskem zakonu. One mladeniče, ki so pristojni v mestno občino mariborsko, a ne bivajo v mestu, so dolžni stariši, da jih naknadno prijavijo. Prijavni rok je podaljšan do 28. februarja.

Danes koncert Prihoda.

Izkoristite nad vse redko priliko in pojdite danes zvečer v Unionsko dvorano h koncertu češkega vijolinskega vlemojstra Vaše Prihoda. Hvaležni nam boste, da smo Vas v poslednjem trenutku še opozorili na tega vijolinskega velikana. Preostale vstopnice se bodo dobile pri večerni blagajni od 19. ure dalje. Bodite točni! —

Dražba kož divjadi

se bo vršila dne 25. marca v prostorih ljubljanskega velesojma. Kože se sprejemajo do 23. marca. —

Zopet samomor v Mariboru.

Davi krog pol 9. ure je bila obveščena policija, da se je v nekem mariborskem hotelu ustrelil neki potnik. Ugotovilo se je na podlagi listin, da gre za 45-letnega trgovskega potnika Josipa Baršiča iz Zg. Poljskave. Našli so ga v mlaki krvi na tleh v sobi. Ustrelil se je iz browninga v desno senco. V Maribor je prišel včeraj. Rešilna postaja je nezavestnega moža odpeljala v bolnico. Okrog poldneva je bil še živ, vendar je stanje brezupno. Pri njem so našli pismo za njegovo sestro Ano v Zg. Poljskavi, v katerem jo prosi, naj mu oprostí, kakor mu bo tudi Bog odpustil. Pravi, da ne more več vzdržati strašnih bolečin, ki mu ne dajo cele noči spati. Trikrat je že prosil v bolnici sprejem, pa so ga vedno odklonili, češ da ni prostora. Tako pa dalje živeti ne more. —

Prevalje ali Dravograd?

Kakor znano, je bil svoječasnó z uredbo o razdelitvi države na oblasti in srezu določen kot sedež sreskega poglavarja za srez, ki obsega sodna okraja Prevalja in Marenberg, Dravograd. Vendar pa se vsled pomanjkanja primernih prostorov za urade in pa stanovanj sresko poglavarstvo ni moglo nastaniti v Dravogradu, ampak v Prevaljah. Sedaj pa je kr. banska uprava v Ljubljani z odlokom od 6. tm. ukinila sedež sreskega načelstva v Prevaljah in odredila, da se prenese sedež v Dravograd, ki je geografski in prometni center sreza. Proti temu odloku so vse občine, župni uradi in druge ustanove prevajalskega okraja sklenile 18. tm. na sestanku v obč. uradu v Prevaljah resolucijo, ki so jo poslale min. predsedniku kot notranjemu ministru. V resoluciji povdarjajo, da je Prevalje dejansko središče sreza, zlasti v prometnem oziru, in da je celi srez i potom železnice i potom cest zvezan s tem centrom. Cela Mežiška dolina, v kateri je ogromna industrija z več tisoč delavci, bi bila v slučaju premestitve sedeža v Dravograd težko oškodovana. Povrh je v Prevaljah sodišče, davčna uprava, državna pošta, orožniški vod, in bi možno prebivalstvo tako hoditi i v Dravograd i v Prevalje. Prevalje z občinami v Mežiški dolini je davčno dvakrat močnejše kot vse ostale občine sreza. Prevalje je tudi center naše nacionalne in državne misli na Koroškem in mogočna zaslonba za naše brate v Avstriji. — Tako resolucija. —

Za ples Jadranske Straže v Ljubljani v narodnih nošah dne 22. tm. v Unionski dvorani je dobilo tukajšnje Slov. žensko društvo 5 vabil, ki so pri gospe Zlati Brišnik na razpolago. —

Spoštovana gospa!

Ako je naše glavno skladišče za čaj prezrlo poslati Vam čajni vzorec, Vas najljubneje prosimo, da obiščete našo filijalko v Gosposki ul. št. 7, kjer Vam nudimo bogato sortirano zalogo čaja nove žetve.

V soboto dne 22. februarja priredimo poskusno kuhanje čaja, na katero Vas najljubneje vabimo.

JULIO MEINL d. d.

Zgodnja ptičja selitev.

Selitev ptičje pevke koncem februarja je res izjemen pojav, pa letos se vrši in sicer v nedeljo dne 23. februarja popoldne. Pogumni oddelek slavčkov, škrančkov, škorcev in krokarjev (sopran, alt, tenor, bas) naše agline Glasbene Matice poleti z avtobusom v Jarenino na domačo veselico »Ob lipi« (g. Cvilak). Kdor se želi z njimi poseliti, pa se že pomladno povedriti, se bo lahko poslužil avtobusa, ki bo vozil od 13. ure dalje od gostilne Spatzek in kavarne Jadran. Mačkov — (kakor jih je g. Arnuš v »Večerniku« tako strahotno, pa lepo opisal) — se ni treba bati, v Jarenini se jih ne dobi, ker jih pristni »plavčan« (zoroslad) in jareninski »vajgenčan« (sladozor) ne rodi. Kdor ni bil i igrokazu »Na razvalini življenja«, se bo lahko divil tudi ob pogledu na mičnokretno »Lenčko« in sladoljubko »Tono«, prideta obe posluškat ljubkano žgolenje.

Društvo za podpiranje revnih učencev v Mariboru

ima v nedeljo dne 23. t. m. ob 11. dop. svoj redni občni zbor v I. nadstropju meščanske šole v Cankarjevi ulici, s poročili društvenih funkcionarjev, volitvijo novega odbora in ev. slučajnosti. K udeležbi uljudno vabi odbor. —

Na policijskem plesu dne 22. t. m. fotografirata Vlašič in Japelj, na kar opozarjamo cenjeno občinstvo. —

GRAJSKI KINO GRAJSKI KINO
21., 22., 23., 24. februarja

RDEČI KROG

Lya Mara. Roman Edgarja Wallace.

Železnica preko Sahare

NACRTI IZGOTOVLJENI. — PROGA BO DOLGA 3450 km, VOZnja BO TRAJALA TRI DNI. — GRADnja BO TRAJALA OSEM LET. — OGROMNI GOSPODARSKI IN POLITIČNI POMEN ŽELEZNICE.

Francoska komisija za proučevanje vprašanja transsaharske železnice je dovršila svoje delo in predložila francoski vladi obširno poročilo. Tehnična stran in vprašanje trasiranja proge, ki bi naj vezala Sredozemsko morje z reko Niger in s centrom Afrike, vse to je v poročilu obravnavano s takšnimi podatki in ilustracijami, da se mora človek čuditi naglici in veščosti, s katero je komisija svojo nalogo rešila. Delo je bilo težko ne samo s tehnične, ampak tudi s politične strani, saj je znano, da so se Alžir, Oran in Konstantina potegovali za prvenstvo glede izhoda železnice od Sredozemskega morja skozi saharo puščavo.

Komisija se je v svrhu naglejšega obvladavanja problema razdelila v štiri podkomisije, ki so na štirih raznih terenskih proučevale položaj. Tekom 10 mesecev so prepotovale krog 30.000 km, deloma s karavanami, ponekod v velikih borbah z nepravilnimi in težavami podnebnja in pokrajina.

Proga bo šla južno od Orana v Alžiru, ker od mesta Alžira do Orana in odtam v Kolomb-Bekar že teče železnica. S potrebnimi koraki se bosta priključila tej progi Konstantina in Tunis, gradnja proge pa se bo nadaljevala v pravcu Sahare. Tako bo deležen blagodatni nove železniške zveze celi sever francoske Afrike. Proga skozi Saharo bo imela normalni kolosek in bo dolga 2398 km do In-Tasita, ki je v osrčju puščave. Tu se bo razdelila na dve progi, ena bo tekla proti vzhodu do Njameja ob francoskem Nigeru, druga pa proti zapadu preko Timbuktu, do Segou-Likova v francoskem Sudanu, kjer se bo združila s senegalsko progo, ki vodi v Dakar. Celokupna dolžina proge 3450 km.

Nedvomno bo gradnja železnice nale-

tela na velike težave, zakaj ni lahko zgraditi železno cesto več tisoč kilometrov daleč preko največje puščave na svetu, kjer je toliko elementarnih nepravilnosti, ogromnih nasipov peska, suše, pomanjkanja vode in mnogokrat tudi pomanjkanja vsakršnega živega bitja. Treba bo predvsem osigurati obstojno delavcev in inženirjev, ki bodo leta in leta morali prebivati v puščavi, da ustvarijo nove centre življenja. Treba bo zavaruovati funkcioniranje prometa po celi progi zakaj vlak od Sredozemskega morja do Nigera bo rabil za vožnjo tri dni.

Zgradnja železnice bodo poleg Francije financirale tudi države Alžir, Maroko, ekvatorska Afrika in Senegal. Emitiranje bodo obligacije, za katere bodo garancirale države, za dobo 8 let, kateri čas je predviden za izgradnjo železnice.

Glede trgovine in prometa predvideva poročilo komisije, da se bo železnica z enim milijonom ton uvoza in 700.000 tonami izvoza sama vzdrževala, in da se bo v teku 60 let tudi cela gradbena enota amortizirala. Transsaharska železnica bo vezala center Afrike s Parizom, odkoder se bo lahko do Nigera prispelo potem v petih dneh, dočim je sedaj treba dvajset dni. Tudi se bodo mogla odpremiti ogromna bogastva črnega kontinenta v Evropo. Francija bo pa poplavila kolonije s svojimi proizvodi.

Politični, zlasti pa vojaški pomen transsaharske železnice bo ogromen, kar se že vidi na prvi pogled tudi na zemljevidu. Francija bo v slučaju vojne lahko v kratkem času vrgla svoje kolonijalne čete v Evropo, kakor da so na istem kontinentu. Tako bo ta železnica za Francijo ne le prvovrstna ekonomska, ampak zlasti tudi nacionalno-politična pridobitev.

Preko Aljasko.

DEŽELE BREZ PROMETNIH POTI IN Z MESTI PO 80 PREBIVALCEV.

Nemški potopisec Artur Rundt je te dni objavil v berlinski »Vossische Zeitung« nekaj črtic o svojih najnovejših potovanjih. Bil je tudi v Aljaški, ameriškem visavisu azijske Sibirije. Priljubljen med drugim:

Skagway je slovito mesto Aljasko in ima kakih 3000 prebivalcev. Spominja zelo na Zermatt, in ko sem to povedal nekemu meščanu Skagwaya, je bil s tem komplimentom zelo zadovoljen. »Seveda« — je žalostno dostavil — »treba priznati, da v deželi nimamo takorekoč nikakih prometnih poti in da je pretežno del Aljasko popolnoma ločen od ostalega sveta. Ta »fakorekoč« je treba vzeti dobesedno. Razen poti preko Whitehorse, kjer so nekoč kopalci zlata prodirali v »obljubljeno deželo« in kjer danes vozi tudi železnica, ni absolutno nikake prometne možnosti razen reke Yukona.

Pot iz Skagwaya do Yukona po železnici znaša kakih 200 km, in traja dobrih 7 ur. Proga je zanimiva in v pogovoru z maloštevilnimi potniki, ki so semkaj zablodili, mine čas naglo. Zadnja postaja je Whitehorse ob Yukonu, kjer izstopijo vsi potniki. Odtam je Yukon plovec in vkrcamo se v rečni parnik. Yukon, »reka rek«, je »glavna žila« Aljasko. Dolga je 2500 km, torej trikrat daljša kot Ren. Teče od vzhoda na zapad. Poleti prometujejo na njej rečni parniki, ki so podobni Noetovi barki ali pa gledališkimi ladjami na Mississippiju, ki smo jih gledali v filmu (showboat). Parniki nimajo vijakov, ampak mogočna lesena kolesa na zadnjem delu ladje. Cela ladja je belo pobarvano, s mo lopate koles so močno rdeče, kar učinkuje prav veselo. Naša ladja se imenuje »Casca«. Kapetan ni kapetan, ampak »master«, kakor ima napisano na čepci.

Z Yukonom ste v zvezi dve železniški progi: ena — kakor smo že rekli — iz Skagwaya do Whitehorseja, druga pa vozi od pristaniškega mesta Sewarda prilično do sredine toka reke.

Ko po zimi Yukon zamrzne, se vrši promet s sanmi, ki jih vlečejo psi, in potuješ tako skoro hitreje nego poleti, za-

kaj parnikom na Yukonu se ne mudi. Od Whitehorseja do Dawsona potuješ po reki nizdol 6 dni, vsak dan se mora parnik ustaviti, da vkrcava drva, ki so potrebna za kurjavo strojev. Od Dawsona do Whitehorseja, torej proti struji, pa traja vožnja najmanj dvakrat tako dolgo, mestoma je treba ladjo vleči s posebnimi močnimi železnimi vrvmi, ki so pritrjene na obali, dokler ne pride ladja v mirnejše vode, kjer se pomika zopet sama.

»Glavna žila« Aljasko ni zelo frekventirana. Na celi reki — kakor rečeno, 2500 km — je vsega skupaj 12 parnikov, kakor je naša »Casca«, ki lahko vzame s seboj do 50 potnikov. Večkrat parnik obstoji, da vkrcava nove potnike, ki pridejo iz notranosti. Je tam mnogo vasi z 40 do 80 ljudmi, ki so posejane tuintam. Seveda, če je Skagway s svojimi 3000 prebivalci »velemesto«, potem so te rudarske vasi, kjer živi do 100 ljudi, tudi »osrednja mesta«.

Naš izvoz suhih sliv in suhega sadja

tvori poleg živine in mesa, žita in lesa eno izmed glavnih postavk naše izvozne statistike. V času od 1. 1921 do 1929 smo izvozili iz države suhih sliv 316.663 ton, v skupni vrednosti 1.678.795.000 Din, suhega sadja 234.949 ton v skupni vrednosti 663.557.000 Din. Največ se je izvozilo suhih sliv 1. 1923 (66.392 ton), najmanj 1. 1929 (13.136 ton), suhega sadja pa največ 1. 1929 (49.487 ton), najmanj 1. 1922 (2129 ton).

Cela razstava pogorela.

Veliko anatomsko-higijensko razstavo v Dortmundu pod naslovom »Človek«, ki je iz Münchena in je pred tremi leti na Dunaju vzbudila velik interes, so nameravali v kratkem prepeljati v Ameriko. Dne 18. tm. pa je v barakah, kjer je bila v Dortmundu nameščena, izbruhnil požar, ki je uničil celo razstavo z stotinami modelov in preparatov. Škodo cenijo na več stotisočev mark.

Zakaj je bila preklicana zaroka princeze Ileana

V Bukarešti z vso gotovostjo zatrjujejo, da je bila zaroka najmlajše hčerke pokojnega rumunskega kralja Ferdinanda, princeze Ileana z grofom Hochbergom preklicana. Zgodilo se je to baje radi neke notice berlinskega komunističnega dnevnika »Die Rote Fahne«, da je neko sodišče v Nemčiji pred leti obsodilo grofa Hochberga radi nekega npravnstvenega pregreška. Grof Hochberg je že odpotoval iz Bukarešte. Na kolodvor sta ga spremila le princesa Ileana in policijski prefekt, od članov kraljevske hiše pa sicer ni bil nihče navzoč. Slovo obeh zaročencev je bilo izredno hladno. Rumunska kraljica-vdova Marija in princesa Ileana odpotujeta te dni v Egipt, po povratku v domovino pa bo preklic zaroke princeze z grofom Hochbergom tudi uradno objavljen.

Žrtve snežnega viharja

Pretekli dni je divjal ob atlantski obali Zedinjenih držav strahovit leden snežni vihar, ki je zahteval tudi 17 človeških žrtev. Posebno močno je zapadel sneg v severozapadnem delu države. Samo v Newyorku je bilo nad 20.000 delavcev zaposlenih z odkidavanjem snega, ki je zapadel nad meter na debelo. Številnim ljudem so zmrznili posamezni udje in so morali iskati zdravniške pomoči. Vihar je prišel popolnoma nenadoma in je zamedel celo več avtomobilov s potniki vred, ki so potem zmrznili.

5 strihninom zastupljeni

V vasi Sucas na Slovaškem so aretirali te dni mizarjevo ženo Lansfeld, ki je v noči od sobote na nedeljo zastupila s strihninom iz Amerike vrnivšo se zakonsko dvojico Pazel, da bi si na ta način prilastila njihovega več tisoč dolarjev obsegajočega premoženja. Zakonca Pazel sta stanovala pri Lansfeldovi kot podnajemnika in sta hotela za svoj denar kupiti lepo posestvo. Po svojem zločinu je Lansfeldova poklicala v liho orožnike in zdravnika ter jim izjavila, da sta Pazlova izvršila samomor. Toda okrožni zdravnik je takoj ugotovil, da je samomor izključen in da gre za zločin. Pri hišni preiskavi so res kmalu našli v stanovanju Lansfeldove velike množine strihnina, v nekem predalu pa dolarje zastupljene zakonske dvojice Pazel. Posledica je bila, da sta bila Lansfeldova in tudi njen mož aretirana, ker je obstojal upravičen sum, da je tudi on zapleten v dvojni umor.

Lansfeldova je dalje osumljena, da je izvršila pred leti še dva umora. Med vojno je imela namreč ljubavno razmerje z nekim ruskim vojnim ujetnikom, ki si je s pridnostjo in delom prihranil večji znesek. Lepega dne pa je dotični Rus izginil brez sledu. Domneva se, da ga je umorila Lansfeldova. Približno pred petimi leti je dalje nenadoma umrla neka vdova, podnajemnica pri Lansfeldovi, ki je imela 10.000 zlatih kron premoženja. Kot vzrok smrti je bilo tedaj navedeno oslabljenje srca. Sedaj bodo izkopali tako truplo te ženske, kakor tudi imenovanega Rusa, da se ugotovi, kake smrti sta umrla, kajti sodne oblasti sumijo, da sta postala oba žrtve pohlepa Lansfeldove po denarju.

Sokolski dan v Budišinu

so imeli 9. tm. lužiški Srbi povodom letne skupščine Lužiško-srbske Sokolske Zveze. Sokolstvo se med lužiški Srbi lepo razvija, disciplina je vzorna. Lani se je vršil lep sokolski tečaj v Kulu. Oddelek lužiško-srbskega Sokola je lani prvič nastopil na vsesokolskem zletu v Poznaniu in je žel veliko priznanje. V Lužici sami je bilo lani več zletov Sokolstva, leto pa je bilo završeno s sokolskim tečajem v Budišinu. Sokolski savez je razdeljen na tri župe.

»Čarovnik« Zeileis toži berlinskega profesorja.

Znani »čudežni doktor« Valentin Zeileis v Gallsbachu pri Linzu je vložil tožbo proti berlinskemu profesorju dr. Lazarusu radi napadov, ki jih je objavil v listih proti njemu. Prva razprava bo pri sodišču v Berlinu dne 10. marca.

Sport

Smučarski izlet preko Pohorja.

Zimskosportni odsek Slovenskega planinskega društva Maribor - Ruše priredi v nedeljo dne 23. tm. smučarski izlet iz Maribora na Mariborsko kočo ter dalje čez Ruško kočo - Veliki vrh - Sv. Martin v Slov. Bistrico. Zbirališče v soboto pri Mariborski koči, od koder se odide v nedeljo dopoldne k Ruški koči. Pri mariborski koči dopoldne vežbanje. Vabljeni so vsi prijatelji tega sporta k čim večji udeležbi izleta, ki se izvede pod strokovnim vodstvom. Snežne razmere so kaj najboljše ter naj nihče ne zamudi prilike spoznati vzhodni del našega Pohorja. Za povratek z autobusom iz Slov. Bistrice je preskrbljeno ter se vrnemo v Maribor v zgodnjih večernih urah.

Prvenstvo dravske banovine v rokoborbi in dviganju uteži.

Sportni klub Železničar Maribor, priredi v dne 15. in 16. marca v veliki dvorani Narodnega doma tekmovanje za prvenstvo dravske banovine v rokoborbi in dviganju uteži. Propozicije so sledeče: Tekmovanje se vrši po pravilih JTA in Š. Saveza in sicer v sledečih kategorijah: v bantam do 56 kg, v perolahki do 61, v lahki do 66, v welter do 72, v srednji do 79, v polutežki do 87 in v težki nad 87 kg. Pravice udeležbe imajo vsi pri JTA in Š. Savezu verificirani atleti pri Savezu prijavitelnega kluba. Zmagovalci dobijo nagrade in sicer za prvo mesto, ako bosta dva, za drugo, ako bodo trije in tretje, ako bodo štirji ali več tekmovalcev. Prijavnine ni. Rok prijave je do 10. marca zvečer do 18. ure. Po tem času se prijave ne bodo več sprejemale. Tehtanje se bo vršilo dne 15. marca od 18. do 19. ure. Prijave je poslati na naslov: SK Železničar, v roke Fischerja Josipa, delavnica drž. železnic.

Naši smučarji na mednarodnih zimskih tekmah v Oslu.

Našo smučko reprezentanco tvorijo Joško Janša (KS Ilirija), novi državni prvak inž. Janko Janša (SK Bled) in Bogomir Šramel (SK Ljubljana), ki so včeraj odpotovali v Oslo.

Graški Sportklub - SK Železničar.

Prva mednarodna nogometna tekma v Mariboru bo v nedeljo dne 23. t. m. na igrišču SK Železničarja ob vsakem vremenu.

Sokolstvo

Sokol Maribor I.

Vse narodno čuteče občinstvo in dosedanje Sokole, ki stanujejo na desnem bregu Drave, prosimo, da pristopijo k novo ustanovljenemu Sokolskemu društvu Maribor I, svoje mlajše pa pošljejo k telovadbi. S svojim pristopom bodo mnogo pripomogli k uspešnemu narodnemu delovanju, ki je za ta del mesta velikega pomena. Osebnost prijave sprejemata brat dr. Pivko (Betnavska cesta 35) in brat Zotter Rajko (ob delavnici: Vetrinjska ul. 11, ob nedeljah: Koseskega ul. 43). Pismene prijave naslovite na Sokolsko društvo Maribor I. — Zdravo! Starosta: dr. Pivko. Tajnik: Dojčinovič.

Sokol Maribor I.

priredi jutri, dne 22. februarja, ob 20. uri v telovadnici kasarne kralja Petra Čajntko s filmsko burko. Dobro došli vsi člani kakor tudi ostali prijatelji našega Sokola. Zdravo!

Velik politični proces v Ukrajini

Začetkom marca se prične v Harkovu velik proces proti 95 ukrajinskim prvakom, ki so obtoženi, da so pod vodstvom bivšega podpredsednika moskovske znanstvene akademije prof. Jevremova pripravljali tajno organizacijo, ki je imela za cilj, da pripravi splošno vstajo v Ukrajini proti sovjetom. V Kijevu bi bil dan signal za splošno revolucijo v Ukrajini, kjer bi uporniki zavzeli in tam proglasili popolno neodvisnost Ukrajine. Ustanovil bi se takoj Narodni svet, ki bi vodil posle ukrajinske vlade. Proces bo trajal predvidoma dva meseca.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

31

»Per bacco! Za to so boljše reči kakor bodalo... Za to je krvnik!«

»Krvnik?«

»Da! Saj še nisi našel morilca vojvode Gandijskega, kajne da ne? ... Torej — našel sem ga jaz! ... Tako jutri se prične obravnavati proti njemu... V osmih dneh odleti njegova glava! ... In ta morilec, sin moj, je človek, ki je zdaj odšel iz te sobe ... St, poslušaj ... Ta hip ga primejole!«

Zares se je začel šum strahovitega boja, ki je trajal približno minuto. Nato se je pomirilo vse. In takrat se je pokazala v okviru vrat moška postava. Bil je don Garconio.

»Torej?« je vprašal papež.

»Končano je, Sveti Oče. Mož sedi v ječi s krepko verigo na obeh zapestjih in na obeh nogah ... Toda delo je bilo trdo ... pet je mrtvih, trije so ranjeni ...«

»Trupla naj spravijo proč, med preostale pa naj se razdeli 50 zlatnikov,« je dejal papež mrzlo.

»Tak potegni zdaj, Svetlost,« je rekel Garconio, čigar obraz je obsevala odurna radost, »ali nisem imel prav, ko sem vam govoril, da ne zaupajte temu človeku?«

»Prav si imel, dobri moj Garconio,« je odgovoril Cezar. »Saj res, dragi oče, obljubil sem mu beneficij pri cerkvi Svete Marije Manjše ...«

»Naj ga ima!« je dejal papež.

Garconio se je priklonil do tal in izginil.

»Torej sinko moj?« je vprašal Aleksander VI. »ali meniš, da bi nama bilo tvoje bodalo pomagalo najti Francescovega morilca in dokazati narodu rimskemu, da smo Borgijci večji točne in dobre pravičnosti? ...«

»Oče, občudujem vas. Vaša modrost je neizmerna ...«

»To vem ... A dotlej neizogibno potrebujeva nekoga, ki nama more privedi grofa Alma ...«

»Oče, vzemiva Astorro ... tega dobrega Astorro, ki sem bil nekoliko jezen nanj, odkar se je priklatil ta prokleti Ragastens ...«

»Bodisi! Naj gre Astorra! ... In zdaj me pusti, Cezar, moram se razgovoriti s tvojo sestro Lukrecijo — o politiki in o drugih rečeh, ki te ne bi zanimalo ...«

XVIII.

Peti krog.

Ragastens je stopal z naglimi koraki, kakor da mu postaja laglje, čim se oddaljuje od tega Cezarja, ki je bil še sinoči v njegovih očeh velik vojskovodja, v čigar službi bi se bil z veseljem podal na vojsko.

Nenadoma pa je začutil, da ga nekdo z močjo zagrabil za obe roki nad komolcem. V istem hipu mu je padla na glavo debela kapuca, in potegljaj vrvice jo je hipoma zadrnil okrog njegovega vratu.

Zajet v past in napol zaduščen od gostega sukna svoje kapuce, Ragastens vendar ni niti črnil besede niti zakričal. Zbral je svoje moči v nadčloveški napor, skrčil mišice in se z nenavadnim, mogočnim stresljajem osvobodil dvojnega prijema, ki mu je oklepal roke.

»Zvežite ga! ... Ga že imamo!« je kriknil neki glas — glas Garconija.

»Kaj šel!« je odgovoril Ragastens.

Z enim samim skokom, roke iztegnjene, je planil naprej in našel kot, kjer si je zavaroval hrbet. Nato

je hotel potegniti jeklo, toda v tistem hipu, ko bi bil imel prijeti za ročnik svojega rapirja, se ga je polastil menih in se glasno zakrohotal.

»Mriščev zob je izdrt!« je kriknil porogljivo.

»Enega še ima!« je odgovoril Ragastens in potegnil izza pasu kratko bodalo z močnim rezilom.

Divje je sunil pred sebe tjavendan ... Sunek je zadel v prazen zrak. Ragastens pa je počakal, sopiha je, desno roko naperjeno, dočim se je z levo zaman poizkušal rešiti kapuce.

Zdaj je Garconio prebledel od srda. Molče je razvrstil ljudi v polkrogu okrog Ragastensa, ki se je s hrbotom naslanjal v svoj kot.

Dva izmed njih sta nosila vrvice v rokah. Bilo jih je kakih petnajst; vsi so se osuplo in prestrašeno spogledavali.

Naenkrat jim je dal menih znamenje. Vsa tolpa napadalcev je navalila hkratu.

Kar je sledilo, je bilo grozno.

Divja, besna, molčeča borba — le kratko grgranje in zamolklo zadušene kletve so prekinjale tišino — je trajala nemara minuto. Hip za hip se je dvigala Ragastensova roka.

In bodalo je padalo, zadiralo se je v prsi, v hrbte, v rame, kakor je nanesel slepi slučaj ... Udarjalo je kakor blisk v to tolpo, ki je vrvela in mrgolela okrog njega ...

Nenadoma pa je padel. Garconiju se je bilo posrečilo, da mu je potegnil vrvice okrog nog. To je bil konec.

Trenotek nato so odnesli Ragastensa v ječo, razoroženega in zvezanega na rokah in na nogah ...

Ragastens, ki mu je debela kapuca še vedno zakrivala glavo, je čutil, kako se spuščajo po stopnicah, kako gredo nato po številnih hodnikih, in gredo niže, in zopet niže ... Naposled je zaslišal odpirati vrata. Železo je zarožljalo ob železu. Leden mraz je legel na vitezove rame. In zdajci so ga položili na tla.

Začutil je, da mu vklepajo roke in noge v železne obroče. Slišal je škripanje ključev, kakor da zaklepajo spone na vseh njegovih udih. Nato je ukazal isti glas kakor zgoraj:

»Odvzemite mu kapuco!«

Ragastens, ki mu je luč trske, goreče v njegovi bližini za hip oslepila oči, se je zagledal v tesni kleti. Spoznal je, da je uklenjen na čvetero verig, pritrjenih z enim koncem k zidu, ki je stal njemu nasproti, dočim so se z drugim končavale v štirih obročih, zaprtih s trdnimi ključavnicami.

Strop kleti je bil jako visok. Črni, vlažni zidovi so se pokrivali s solitrom. In ob rezanem kamenju je begal nečist mrčes, ostudni pajki, ki jih je plašila luč smolenice.

Tla so bila iz teptane prsti. Mlake pokvarjene vode so stale po njih in razširjale neznošen smrad. Klopil, da bi sedel nanjo, ni bilo v ječi, niti ne slame, da bi legel.

Verige na nogah so bile baš dovolj dolge, da je jetnik mogel stopiti dva koraka naprej, zapestne verige pa so mu puščale možnost gibati roke, prekrižati jih na prsih in mahati z njimi okrog sebe.

Bliž njega je stal vrč vode vode, pokrit z vrbovim protjem, na vrču pa je ležal hleb kruha*).

* Vse te in naslednje podrobnosti so zgodovinske, zlasti kar se tiče celice z golaznijo, kekršne je najti v večini ječ tistega časa. Te celice so bile eden najgrozovitejših izumov svoje dobe.

V Svetoangelskem gradu je bilo šestero vrst ječ, ležečih druga nad drugo: ena v prvem nadstropju, druga v pritličju, in štiri naslednje v podzemeljskih kletéh.

Vsaka vrsta je štela tem manjše število celic, čim nižje je ležala. Dočim jih je bilo v prvem nadstropju dvanajst, je bila v najspodnji kleti le še ena. Tako so te ječe druga vrhu druge tvorile piramido, ki je segala s svojo ostjo v drobovje zemlje.

Cezar Borgia je nazival ta razna nadstropja: šestoro peklenjskih krogov.

Celice prvega nadstropja so bile namenjene za grajske častnike, ki so bili obsojeni v zapor, in za rimske gospode, ki so zagrešili kako malenkost.

To je bil prvi krog.

Drugi krog je ležal v pritličju in je vseboval navadne ječe za vojake grajske posadke.

Odondot so se pričenjali kleti. Prvo vrsto so tvorile celice, ki so dobivale dovolj zraka in svetlobe skozi okenca, zamrežena z železnimi palicami: to je bil tretji krog, namenjen za tatove in morilce.

Če si šel eno nadstropje niže, si dospel v četrti krog: pet ali šest celic brez verige, s klopjo za sedenje in s slamo za ležišče. Tu sem so zapirali tiste, ki so bili obsojeni na smrt.

Še eno nadstropje niže, pa si bil v petem krogu: troje celic, podobnih tistim, ki smo jih pravkar opisali. Tu so bili zaprti obtoženci, ki so sloveli za nevarne in ki so imeli stopiti pred sodnike zaradi kakršnegakoli strašnega hudodelstva.

Šesti in zadnji krog naposled je tvorila ena sama celica. Ležala je štiri nadstropja pod pritličjem, in bila je nekaj črn vodnjak, ki je meril jedva par pedi v premeru.

Nesrečnik, ki so ga po vrvi spustili v to globino, ni mogel niti sedeti niti ležati: manjkalo mu je prostora. In tudi če bi mu bil prostor dopuščal leči, bi mu bilo vendar nemogoče. V tem vodnjaku je bila voda in je segala jetniku do srede stegen — gnila, okužena voda, kamor so metali kače, krastače in ogromne podgane.

Ko je bil obsojenec spušččen v ta vodnjak, so krastače, kače in vzlasti podgane navalile na nesrečnika, deloma, da bi si utesile glad, deloma pa, da bi našle zavetišče pred vodo ...

V eno izmed teh ječ petega kroga so torej priklenili Ragastensa, ko so ga privlekli iz Vatikana v Svetoangelski grad, po rovu, ki je bil širji od onega, ki so ga poznali samo papež, Cezar in Lukrecija.

Ko so mu sneli kapuco, se je naglo ozrl okrog sebe. Garconio je z migljajem roke odslovil vse svoje ljudi; še enkrat je sovražno pogledal jetnika, nato pa je odšel tudi sam.

»Sovražnik beži!« je zamrmral Ragastens, ko je ostal sam ... »Bogme, zdi se mi, da sem izgubljen ... Toda tega veselja jim ne privoščim in ne napravim, da bi ječal na svojo smirno uro ...«

Toda bil je mlad, poln prekipevajočega življenja. Nemogoče se mu je zdelo uiti maščevanju Borgijcev. In vzlic vsej strašnosti svojega položaja je bil danes mnogo manj obupan kakor v trenotku, ko je stopil iz groba ob Appijski cesti s prepričanjem, da je na veke ločen od Primavere.

Čuden pojav se je vršil v njegovem krepkem in živahnem duhu. Zdaj se je čutil rešenega svojih obveznosti do Cezarja Borgia!

Kot svoboden človek ne bi bil nikdar mogel postati sovražnik tega človeka, ki mu je dajal pravzaprav zgolj dokaze neobičajne naklonjenosti. Hvaležnost ga je ovirala kakor veriga.

Mali oglasi

Oddam dvoriščni lokal
v velikosti 50—60 m², suh, svetel, pripraven za vsako delavnico. Prodám 6—7.000 kg sladke krme in otave. — Vprašati Koroška cesta 39, v trgovini. 532

Gospodinj,
ki zna dobro kuhati, z lastnim stanovanjem, sprejme takoj mala družina. Naslov v upravi. 533

20% kronske bone kupimo!
Plačamo najvišjo dnevno ceno. Prometna bančna družba, Maribor, Cankarjeva ulica 14. 307

Pristno dalmatinsko vino
à Din 8.— liter, radi selitve, čez ulico od 10 litrov naprej, v Stolni ulici 5, dvorišče. 514

Zgubil sem
na poti iz Počehova - Maribor zatvarač (Verschluss) malokalibrske puške znamke »Gego«. Najditelj se naproša, da odda zatvarač proti odškodnini upravi »Večernika« Maribor, Aleksandrova c. 13. U

Učenko
sprejme brivski salon Mrakič.

V najem se odda s 1. aprilom
stanovanje 3 sobe, kuhinja v pritličju, skupno z lokalom in velikimi kletnimi prostori. Naslov v upravi. 361

Bivši trgovski
in registraturni nameščeneec, 35 let star, govori in piše slovenski, hrvaški in nemški, išče mesto vratarja, skladiščnika, portirja ali sluga. Naslov je oddati v upravi. U

Spalne in jedilne sobe
po najmodernejšem vzorcu in po konkurenčnih cenah prodám. Mizarstvo Rudolf Kompara, Aleksandrova cesta 48. 439

Sprejem na dom perilo
v pranje, likanje in krpanje. Naslov v upravi lista. 512

Prodám
dva nova peresna plato voza s sedežem za kočijaža in zavirača, nosi 8 do 12 meterskih stotov, tri nove ročne voze in novo samokolnico. Slovenska ulica 26, E. Laninger. 515

Iščem gostilno all vinotoč
v najem v centru mesta. Ponudbe pod »Gostilna« na upravo lista. 495

Sobo- in črkosilkanje
Izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Nemško konverzacija
želi inteligentna gospodična. Ponudbe na upravo pod »Konverzacija«. 496

20%
kronske bone kupujem
po najvišjih dnevnih cenah ali pa vzamem na račun pri nakupu blaga
Franc Mastek Maribor, Glavni trg

PRODAJA iz POHISTVA

16 vrst različnih garnitur spalnih in jedilnih sob. Privatni kupci odločite se hitro! Izrabite to ugodno priliko prištediti si

50%

WEKA MARIBOR
ALEKSANDROVA CESTA ST. 15